

Ústav východoevropských studií FF UK

Posudek vedoucího magisterské práce

Jméno a příjmení autora práce	Bc. Jan Dubecký
Studijní obor	Východoevropská studia
Název práce	Komparace role prezidenta v ústavním vývoji Běloruska a Ukrajiny během 90. let a na počátku nového tisíciletí
Vedoucí práce	PhDr. Marek Příhoda, Ph.D.

Povinné hodnocení

	1	2	3	4	5
Struktura práce	 				
Formální podoba práce		 			
Stylová a jazyková úroveň	 				
Výběr literatury	 				
Teoretické zpracování tématu	 				
Vlastní přínos práce, osobní zaujetí tématem	 				
Kreativita, původnost zpracování	 				
Splnění zadání práce	 				
Přínos práce pro daný obor	 				

Dodatečné poznámky a připomínky

Jan Dubecký si v předkládané diplomové práci stanovil za úkol analyzovat ústavní vývoj v Bělorusku a Ukrajině a postihnout jeho dynamiku během 90. let 20. století a prvních let 21. století (do roku 2004) s důrazem na roli prezidentů Leonida Kučmy a Alexandra Lukašenka (oba se stali prezidenty v roce 1994 a zůstali jimi do počátku nového tisíciletí). Zároveň se snaží rozkrýt faktory, které přispěly v běloruském případě k výrazně autoritářskému směřování státu a v ukrajinských podmínkách vedly k modelu, označovanému jako „kučmismus“. Jeho cíl je však mnohem ambicióznější – problémy, s nimiž se střetávaly obě postsovětské země, by mohly sloužit jako poučení pro dnešní demokracie, které se rovněž potýkají s krizovými jevy. Diplomant podrobně vymezuje teoretický rámec, který vychází z konceptu střetávání formálních a neformálních institucí v rámci ústavního systému a zároveň vnímání moci a vlády. Poté sleduje osud obou postsovětských zemí (Bělorusko, Ukrajina) od v mnohém podobných výchozích podmínek až ke zformování zcela odlišných státněpolitických modelů. Výsledek zmíněných procesů v Ukrajině charakterizuje jako „defektní demokracii“, v případě Běloruska, které se podle jeho slov brání jednoznačné kategorizaci, jako model oscilující mezi autoritářstvím a totalitarismem. Za nejcennější a nejprínosnější část práce považují její závěrečné kapitoly, kde autor komparuje běloruský a ukrajinský režim z hlediska šesti aspektů vlády Wolfganga Merkela a Aurela Croissanta (legitimizace vlády, přístup k vládě, monopol vlády, struktura vlády, nárok na vládu, způsob vlády).

V případě hodnocené práce musím vyzdvihnout přímou provázanost mezi její promyšlenou teoretickou (metodologickou) a analytickou částí i vysokou jazykovou úroveň textu. Upozornil bych jen na menší formální a faktografické nedostatky – občasné chyby v interpunkci, nesjednocenou podobu přepisu ukrajinských názvů (Lviv, Doněck); v případě Běloruské národní fronty bych volil adekvátnější překlad „lidová“; Anatolij Čubajs nebyl premiérem, ale jen vicepremiérem ruské vlády na konci 90. let 20. století (s. 33), po puči v srpnu 1991 nebyla zakázána „Komunistická strana Ukrajiny“ (s. 37), nevhodné pojmenování „poslanecká sněmovna“ pro ukrajinský parlament (s. 41), bývalou Jugoslávii rozhodně nelze považovat za „postsovětský prostor“ (s. 51), zabitý ukrajinský podnikatel a politik se ve skutečnosti jmenoval Jevhen Ščerbaň (s. 71).

Na závěr mohu jen konstatovat, že recenzovaný text ve všech hodnocených parametrech (formálních i obsahových) vyhovuje nárokům kladeným na závěrečnou magisterskou práci a někde je i vysoce přesahuje. Předloženou diplomovou práci „Komparace role prezidenta v ústavním vývoji Běloruska a Ukrajiny během 90. let a na počátku nového tisíciletí“ jednoznačně doporučuji k obhajobě a navrhuji její hodnocení nejvyšším stupněm „výborně“ (1). Za více

než žádoucí považují, aby Jan Dubecký výsledky svého výzkumu (zejména závěrečné analytické kapitoly textu) publikoval formou odborné studie.

Otázky k obhajobě

Na s. 39 diplomant uvádí: „Ukrajina sice v 90. letech nastoupila cestu demokratizace a liberalizace, ale její zahraniční politiku bychom mohli nazvat jako tzv. mnohovektorovou. Ukrajinská reprezentace v čele s L. Kučmou si uvědomovala, že Ruská federace je silným regionálním hráčem a jejich pragmatická politika se snažila o udržování přátelských vztahů i s tímto východním sousedem.“, otázkou zůstává, zda roli hrála jen racionální úvaha, či zda u nových politických elit nepůsobil postsovětský syndrom metropole (Moskvy).

Upřesnit by bylo třeba pasáž na s. 48, kde se směřuje zcela odlišná situace a rozložení sil v Ukrajině během dvou prezidentských voleb (v roce 1994 a 1999): „Již prezidentské volby v roce 1994 tento aspekt potvrdily. Zatímco ruskojazyčné obyvatelstvo vkládalo do nového prezidenta naděje spojené s uznáním ruštiny jako druhého jazyka; západní převážně ukrajinský elektorát na něj spoléhal v otázce zachování a podpoření ukrajinského národního státu (což se projevilo i v prezidentských volbách v roce 1999). Lapidárně vyjádřeno, Kučma sice vysvětloval, že Ukrajina není Rusko, ale to vše v ruštině.“

Jednoslovné hodnocení práce:

výborně (1)

Podpis vedoucího práce

Pracoviště vedoucího práce

Ústav východoevropských studií FF UK